

แบบฟอร์มการเขียนสรุปผลงาน

ผลงานการพัฒนาระบบงาน , CQI/clinical CQI หรือผลงานอื่นๆ ที่สามารถวัดผลลัพธ์ได้ชัดเจน

๑. ชื่อผลงาน/โครงการ/นวัตกรรม : สื่อการสอนผู้ป่วยเด็กโรคไตเรื้อรัง เพื่อลดภาวะฟอสเฟตในเลือดสูง
๒. คำสำคัญ : ภาวะฟอสเฟตในเลือดสูง, อาหารที่มีฟอสเฟตสูง
๓. สรุปผลงานโดยย่อ : โครงการสื่อการสอนผู้ป่วยเด็กโรคไตเรื้อรังเพื่อลดภาวะฟอสเฟตในเลือดสูงจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ป่วยเด็กโรคไตเรื้อรังที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม/ผู้ดูแลมีความรู้ในการเลือกรับประทานอาหารและการรับประทานยาเพื่อลดระดับฟอสเฟตในเลือดรวมถึงผู้ป่วยมีระดับฟอสเฟตในเลือดลดลงผลลัพธ์คือ 1. คະແນกการทำแบบทดสอบหลังการเรียนรู้ผ่านสื่อการสอนออนไลน์เกินร้อยละ 80 ทุกราย 2. ความถูกต้องของอาหารที่ผู้ป่วยรับประทานในแต่ละมื้อเพื่อลดระดับฟอสเฟตในเลือดเกินร้อยละ 80 ทุกราย 3. ผลเลือดของผู้ป่วยระดับฟอสเฟตที่ 1 ราย ระดับฟอสเฟตลดลงมากกว่าร้อยละ 10 3 ราย และระดับฟอสเฟตเพิ่มขึ้น 1 ราย 4. คະແນกความพึงพอใจต่อสื่อออนไลน์ เท่ากับร้อยละ 92
๔. ชื่อและที่อยู่องค์กร : หอภิบาลผู้ป่วยเด็กโรคหัวใจ อาคารพัชรกิติยาภา ชั้น 3 โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า
๕. สมาชิกทีม : ร้อยโทหญิง จีรนา พินิตศิลา และพยาบาลประจำหน่วยโรคไตเด็ก
๖. ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ : ในปัจจุบันคนไทยป่วยด้วยโรคไตเรื้อรังกว่า 8 ล้านคน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 15-20 ต่อปี (ประพนธ์ ตั้งศรีเกียรติกุล, 2563) โรคนี้สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกเพศทุกวัย โดยสาเหตุที่พบบ่อยในเด็ก ได้แก่ ความผิดปกติของไตและทางเดินปัสสาวะ รวมถึงโรคไตชนิดที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม (ชมรมโรคไตเด็กแห่งประเทศไทย, 2559) เมื่อโรคดำเนินเข้าสู่ภาวะไตวายระยะสุดท้าย ผู้ป่วยจำเป็นต้องเลือกรับการรักษาด้วยการบำบัดทดแทนไต ซึ่งประกอบด้วย 1. การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม 2. การล้างไตทางช่องท้อง และ 3. การผ่าตัดปลูกถ่ายไต (พงศธร คชเสนี, 2561) นับเป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญ เนื่องจากผู้ป่วยต้องรับการรักษาอย่างต่อเนื่อง มีค่าใช้จ่ายในการรักษาสูงมาก โดยรัฐบาลใช้งบประมาณด้านทรัพยากรบุคคลและค่ารักษาพยาบาลโดยเฉลี่ยประมาณ 200,000 บาทต่อคนต่อปี เพื่อรักษาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้ป่วยให้ดีขึ้น (ประพนธ์ ตั้งศรีเกียรติกุล, 2563) การดูแลผู้ป่วยเด็กโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการรักษาโดยฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ของหน่วยไตเด็ก รพ.ร.ร.6 ในห้วงปี พ.ศ 2560 – ปัจจุบัน มีจำนวนทั้งสิ้น 5 ราย (ทะเบียนหน่วยไตเด็ก รพ.ร.ร.6, 2563) พบว่าผู้ป่วย 3 ราย มีปัญหาระดับฟอสเฟตในเลือดสูง ซึ่งก่อให้เกิดภาวะฮอริโมนพาราไทรอยด์สูง แคลเซียมต่ำ มีปัญหากระดูกพรุน แตกหัก หรือ ผิดรูป ส่งผลเสียต่อคุณภาพชีวิตและการเจริญเติบโตของผู้ป่วย เมื่อนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์ พบว่าสาเหตุหลักมาจากผู้ป่วย/ผู้ดูแลขาดความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร รวมถึงการรับประทานยาเพื่อควบคุมระดับฟอสเฟตในเลือด เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้ป่วย นอกจากพยาบาลไตเทียมจะช่วยดูแลในการทำการบำบัดทดแทนไตของผู้ป่วยแล้วยังมีหน้าที่ให้ความรู้ในการดูแลตนเองเกี่ยวกับการรับประทานอาหารและยาของผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังด้วย โดยปัจจุบันหน่วยไตเด็ก รพ.ร.ร.6 มีการสอนผู้ป่วยและผู้ดูแลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเรื่องดังกล่าวสม่ำเสมอ แต่ยังคงขาดสื่อการสอนที่ผู้ป่วย/ผู้ดูแลสามารถเข้าถึงได้ง่าย ไม่มีการวัดผลก่อนและหลังการสอน อีกทั้งยังไม่มีติดตามการรับประทานอาหารของผู้ป่วยเพื่อให้คำแนะนำในแต่ละมื้อจึงได้จัดทำโครงการขึ้นมาเพื่อให้ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่ได้รับการบำบัดทดแทนไตด้วยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม/ผู้ดูแลสามารถเรียนรู้วิธีการปฏิบัติตนในการดูแลตนเองเกี่ยวกับการรับประทานอาหารและยาออนไลน์ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต ได้ทุกที่ทุกเวลา โดยไม่จำเป็นต้องเรียนรู้เฉพาะขณะอยู่ที่โรงพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับประเทศไทยที่อยู่ในยุค 4G อีกทั้งยังสามารถวัดผลก่อนและหลังการเรียนรู้ และผู้ป่วย/ผู้ดูแลได้รับคำแนะนำเรื่องการรับประทานอาหารในแต่ละวันได้อย่างเหมาะสม

๗. เป้าหมาย/วัตถุประสงค์ :

วัตถุประสงค์: เพื่อให้ผู้ป่วยเด็กโรคไตเรื้อรังที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม/ผู้ดูแล มีความรู้ในการเลือกรับประทานอาหารและการรับประทานยา เพื่อลดระดับฟอสเฟตในเลือด รวมถึงผู้ป่วยมีระดับฟอสเฟตในเลือดลดลง

ตัวชี้วัด :

1. คะแนนการทำแบบทดสอบหลังการเรียนรู้ผ่านสื่อการสอนออนไลน์มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80
2. ร้อยละความถูกต้องของอาหารที่ผู้ป่วยรับประทานในแต่ละมื้อเพื่อลดระดับฟอสเฟตในเลือด มากกว่า 80
3. ผลเลือดของผู้ป่วยแต่ละราย มีระดับฟอสเฟตคงที่หรือลดลงมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 10 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับผลเลือดเดิม
4. คะแนนความพึงพอใจต่อสื่อออนไลน์ มากกว่าร้อยละ 85

๘. กิจกรรมพัฒนา :

- รวบรวมความรู้และแหล่งอ้างอิงข้อมูลในการจัดทำสื่อ
- จัดทำสื่อการสอนออนไลน์
- ผู้ป่วย/ผู้ดูแล เรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ทำแบบทดสอบก่อน-หลังการเรียนรู้ และประเมินความพึงพอใจต่อสื่อ
- เก็บข้อมูลเปรียบเทียบระดับฟอสเฟตในเลือดก่อนและหลังการเรียนรู้จากสื่อออนไลน์
- เก็บข้อมูลการรับประทานของผู้ป่วยในแต่ละวันเป็นระยะเวลา 1 เดือนผ่านทางแอปพลิเคชันไลน์
- ประเมินผลการดำเนินงาน นำจุดบกพร่องมาปรับปรุงพัฒนา

๙. ผลลัพธ์/การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น :

1. คะแนนการทำแบบทดสอบหลังการเรียนรู้ผ่านสื่อการสอนออนไลน์เกินร้อยละ 80 ทุกราย โดยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 98
2. ความถูกต้องของอาหารที่ผู้ป่วยรับประทานในแต่ละมื้อเพื่อลดระดับฟอสเฟตในเลือดเกินร้อยละ 80 ทุกราย โดยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 97.5
3. ผลเลือดของผู้ป่วย- ระดับฟอสเฟตคงที่ 1 ราย
 - ระดับฟอสเฟตลดลงมากกว่าร้อยละ 10 3 ราย
 - ระดับฟอสเฟตเพิ่มขึ้น 1 ราย
4. คะแนนความพึงพอใจต่อสื่อออนไลน์ เท่ากับร้อยละ 92

๑๐. บทเรียนที่ได้รับ :

ปัญหา: - ผู้ป่วย/ผู้ดูแล ทราบว่าการเจ็บป่วยด้วยโรคไตเรื้อรังมีความจำเป็นต้องควบคุมการรับประทานอาหารที่มีฟอสเฟตสูง แต่ไม่ทราบเหตุผลที่ต้องกระทำ และผลที่อาจเกิดหากควบคุมระดับฟอสเฟตในเลือดได้ไม่ดี

- การติดตามการรับประทานอาหารของผู้ป่วยในแต่ละมื้อ ติดตามโดยผ่านการพิมพ์โต้ตอบทางแอปพลิเคชันไลน์ พบว่ามีผู้ป่วยเด็ก 1 ราย ที่ดูแลการรับประทานอาหารด้วยตนเองแต่ไม่สามารถอ่านออก เขียนได้ จึงไม่สามารถพิมพ์โต้ตอบได้

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา:- เพิ่มการอธิบายกลไกการควบคุมระดับฟอสเฟตในร่างกาย และผลที่จะเกิดต่อร่างกายผู้ป่วยหาคระดับฟอสเฟตในเลือดสูงลงในสื่อการสอนออนไลน์ เพื่อให้ผู้ป่วย/ผู้ดูแลเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการควบคุมการรับประทานอาหารที่มีฟอสเฟตสูง

- ในผู้ป่วยที่ไม่สามารถอ่านออก เขียนได้ ได้เปลี่ยนวิธีการติดตามข้อมูลเป็นการโทรศัพท์สอบถามผู้ป่วยทุกวัน สิ่งที่จะทำให้แตกต่างไปจากเดิมในคราวนี้: นำไปใช้กับผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังทุุกวัย ทุกราย ที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมที่หน่วยไตเด็ก รพ.รร.6

๑๑.การติดต่อกับทีมงาน : ร้อยโทหญิง จีรนา พินิตศิลา

315 โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า อาคารพัชรกิติยาภา ชั้น 3 หออภิบาลผู้ป่วยเด็กโรคหัวใจ

ถนน ราชวิถี เขตราชเทวี แขวงทุ่งพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

เบอร์โทรศัพท์ 092-3982664

ตารางที่1 คะแนนการทำแบบทดสอบ

ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	คะแนนสอบ (เต็ม 10 คะแนน)	
		ก่อนเรียนจากสื่อ	หลังเรียนจากสื่อ
1. ด.ญ. ญาณภัทร ล.	11	9(90%)	10 (100%)
2. ด.ช. สัญสิต ก.	13	6 (60%)	10 (100%)
3. ด.ช. สุทธิชัย ด.	15	8 (80%)	9 (90 %)
4. ด.ช. ทินนันต์ ศ.	10	2 (20%)	10 (100%)
5. น.ส. อัจฉรา ส.	16	8(80%)	10(100%)
เฉลี่ย		66%	98%

ตารางที่ 2 ร้อยละความถูกต้องของอาหารที่ผู้ป่วยรับประทานในแต่ละมื้อ

ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ผู้ดูแลการรับประทานอาหาร	ความถูกต้องของอาหารที่ผู้ป่วยรับประทานในแต่ละมื้อ
1. ด.ญ. ญาณภัทร ล.	11	มารดา	93.9 %
2. ด.ช. สัญสิต ก.	13	ผู้ป่วย	98.4 %
3. ด.ช. สุทธิชัย ด.	15	ผู้ป่วย	100 %
4. ด.ช. ทินนันต์ ศ.	10	มารดา	95.2 %
5. น.ส. อัจฉรา ส.	16	ผู้ป่วย	100 %
เฉลี่ย			97.5 %

ตารางที่ 3 ผล lab PO4 ในเลือดของผู้ป่วย

ชื่อ-สกุล	อายุ (ปี)	ค่าปกติ (mg/dL)	ผล lab PO4 (mg/dL)			
			ก่อนเรียนจากสื่อ	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
1. ด.ญ. ญาณภัทร ล.	11	3.6-5.8	4 มิ.ย. 63 5.62	2 ก.ค. 63 5.14	30 ก.ค. 63 4.66	27 ส.ค. 63 4.78 ลดลง 14.9 %
2. ด.ช. สัญสิต ก.	13	2.3-4.5	19 มิ.ย. 63 4.63 ↑	14 ก.ค.63 2.22	20 ก.ค.63 5.35 ↑	28 ส.ค. 63 4.67 ↑ เพิ่มขึ้น 0.86%
3. ด.ช. สุทธิชัย ด.	15	2.3-4.5	21 พ.ค. 63 4.3	15 ก.ค. 63 4.2	10 ส.ค. 63 4.3 คงเดิม	-
4. ด.ช. ทินนันท ศ.	10	3.6-5.8	19 มิ.ย. 53 5.98 ↑	17 ก.ค. 63 6.56 ↑	14 ส.ค. 63 3.56 ลดลง 40%	-
5. น.ส. อัจฉรา ส.	16	2.3-4.5	28 พ.ค. 63 8.13 ↑	25 มิ.ย.63 3.2	23 ก.ค. 63 6.17 ↑	20 ส.ค. 63 3.8 ลดลง 53%

หมายเหตุ ค่าปกติของ PO4 ขึ้นอยู่กับอายุของผู้ป่วยแต่ละช่วงวัย

ตารางที่ 4 คะแนนความพึงพอใจต่อสื่อออนไลน์

ชื่อ-สกุล	ระดับความพึงพอใจต่อสื่อออนไลน์
1. ด.ญ. ญาณภัทร ล.	100%
2. ด.ช. สัญสิต ก.	90%
3. ด.ช. สุทธิชัย ด.	80%
4. ด.ช. ทินนันท ศ.	100 %
5. น.ส. อัจฉรา ส.	90%
เฉลี่ย	92%